

8. Őszi káposztarepce (*Brassica napus* L. em. **METZG.subsp. napus**)

Termesztése az egész világon fellelhető. Európában a XIII. században terjedt el, főleg világítóolajt szolgáltatott. Később fűtésre, majd ipari olajként használták.

Zöldtakarmányként is termesztik, (pl. a „keszthelyi keverék”-ben a rozs társnövénye). Árvakelése zöldtrágyaként is szolgálhat.

A jelenlegi fajták olaja étkezési célra is kiváló. Feldolgozási mellékterméke a takarmányként hasznosított extrahált dara. Biodizel üzemanyag előállítására is használják.

Hazánkban, az utóbbi években vetésterülete ritkán érte el a 100 000 ha-t, de így is jelentős olajnövényünk.

Elővetemény hatása kiváló. Ősztől talajtakaró, erózió gátló. Korán, nyár közepén lekerül a tábláról. Növény egészségügyi szempontból is kedvező előveteménye a gabonaféléknek.

Kevés tarló maradványt, jó talajállapotot hagy maga után.

A gabonáknál használt gépekkel megoldható a művelésc.

8. 1. Botanikai jellemzői

A repce **főgyökere** 15-30 cm hosszú, de dúsan elágazó, jól fejlett, mélyreható mellékgyökereket fejleszt. A gyökér illetve a növény őszi fejlettsége télállóságának meghatározója.

A **szár** végleges magassága, termesztett fajtáknál eléri a 120-150 cm-t. Vastagsága 1-1,5 cm, hengeres, viaszos bevonatú hamvas zöld vagy kékes zöld árnyalatú dudva szár. A virágzati tengely rendszerint elágazó.

Levelei viaszos bevonatú, hamvas vagy kékes árnyalatúak. Őszi törzszak állapotban földhöz simuló. A felnyurgult (és fejletlen karógyökerű) repce fagyérzékeny. A fejlett növény levélzete szórt állású. Az alsó, középső és felső levelek mérete és alakja (tagoltsága) eltérő. A középső levelek a legnagyobbak.

Keresztesvirágú növény. Virágszíne különböző árnyalatú sárga. Virágzata laza fürt. Virágzása elhúzódó. Jó méhlegelő. Hektáronként 50-100 kg méz várható.

Termése felnyíló becő. A magvak a hártás válaszfalon helyezkednek el. Az újabb fajták becőnként 15-40 magot is tartalmaznak.

Termesztett fajtáink **mag**színe sötétbarna vagy fekete. Gömbölyű, 1,8-2,8 mm átmérőjű. Ezermagtömege 4,5-6,5 g. Olajtartalma 44-48 %. Fehérje tartalma 20-22 %. A maghéj aránya 12-20 %, csekély olaj- és jelentős rosttartalmú.

A mag csírázása a körülményektől függően 3-10 nap is lehet.

